

20068

Կ. Մ. ԱՅԱԳԱՆՆԻ

ՔՆԱՐԻԿ

1924

ՅՊԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՊԵՏԻՍ

891.99

Ա-69

01 JAN 2009
19 NOV 2010

891.99 -
Q-69



ՄԻՔԱՐԱՆՔ

ՓՈՒԱՆ ՑԱՌԱՋԱԲԱՆԻ

1001
995

Քնարիս լարերուն՝ մատերով դողդոջուն՝
Քառեակ մը ածեցի մեղանոյշ, հոգեթով.
Համակուած ամէն ոք տխրունի ջերմ գուրով՝
Որք մէջ այս, ծայնեցին, իմ ցաւը մեղմեցին:

6578

ԲԼԵՈՒԼԻՆ

Եկո՛ւր ի՛մ թռչնիկ անուշ
 Երթա՛նք դէպի սար, եկու՛ր,
 Առանց ինձի աղղկէս ուր՞
 Կ'երթաս սգալ մեկանոյշ:

Եկու՛ր, բլրո՛ւկ, քաշուած մենք,
 Ընկճուած մեր ցաւերով,
 Մեր հայրենեաց աւերով՝
 Մեր սուգը էր՞ չհեծենք:

Քեզ հետ միասին, բ'լրուկ,
 Յիշեն՛ք անցեալը մենք միշտ,
 Ներկայի անվերջ հոգ, վիշտ՝
 Չեն՞ խոցեր մեր սիրտն անդուշ:

Այ բլրուկ ճան, կ'երթաս՞ դուն
 Տեսնել Հայրենի երկին,
 - Տա՛ր իմ կարօտս կրկին,
 Դարձիդ կսպասեմ արթուն:

1 Սեպտ. 1922

ՄԱՂԹԱՆԻ

Յուշ մ'անըջեցի մօտիկ անցեալէն երկրին հայրենի,
 Աչերս յառած դէպի բոցավառ երկինքը անոր,
 Տրոփեց սիրտս՝ ուժգին լարկերով՝ երբ նկատեցի՝
 Այնտեղ ցոլացող արիւն հեղեղի՝ կարմիրը բոսոր:

Անուրջ մը չէ՛ր այն՝ ինչ որ տեսայ ես,- Տեսի՛ր իրական.....
 Անցեալ մը չէ՛ր այն՝ երբ անդրադարձայ,- Աւե՛ր տեւական.....
 Գետը չէր ցամբած բոսոր արիւնի, ու ջերմ հրավառ՝
 Բշած վանած էր վերապրողներն ալ՝ խեղճ տարագրական:

Այն աեղը հիմայ՝ հողը խոնաւ է, եւ ալ չի՛ չորնար,
 Աշխարհ ամայի, աւաններ աւեր, այնպէս կը մնան,
 Յորքան չէ՛ բշուած արիւն անձրեւող ամպը հողմավար,
 Եւ Արդարութեան լոյսը չի՛ շողար՝ շանթով բոցավառ:

Ու սիրտս խաւար՝ անհուն տենջով լի՝ մաղթանք մը երգեց,
 Սարսափէ ազատ մաղթեց ան տեսնել՝ հողը հայրենի,
 - Խոյս տուէ՛ք, ամպե՛ր, ամպեր բօթաբեր, աշխոյժով ձայնեց,
 Եւ բիւր նոր կեանքեր յառնեն հողերէն՝ երկրին արիւնի:

26 Օգոստոս 1923 Մամլթէյն

ԿԱԽՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ

Ով՛ հսկաներ իրոխտ , հպարտ,
Որ գործեցիք մինչ կախաղան,
Ու մահացար կախուած անպարտ,
Հանդիսացար սեզ յաղթական:

Ձեր յուշերը մեր մտքին մէջ՝
Պիտի մնան յաւէտ անմահ,
Ու ոսկորներն իբր հուր անշէջ,
Մեր սրտին մէջ՝ չտեսնեն մահ:

Մեր մայրերը ձեր շիրմին բով՝
Կուգան այսօր այցելելու,
Ու ծնկաչոր քաղցրիկ երգով՝
Ձեր յիշատակը ողբալու:

20 Յունիս 1922 (Մամթէյն)

ՄԱՀԸ

Ա՛լ ուժաստատ եմ լաց ու ողբալէ,
Մաշեցաւ հոգիս տրամութիւն հագած,
Արեւը կեանքիս՝ տակաւ կը րալէ
Իր մայրամուտին, մահուան անծկացած:

Տկա՛ր եմ ես ալ, մա՛յրիկ, շա՛տ տկար,
Հիմա՛յ օրհնութեանդ ես կը կարօտիմ,
Յաւը հիւժեց զիս, չունիմ ոյժ ու կար,
Ու տակաւ կզգամ մահն ինձ մտերիմ:

Է՛ պիտի մեռնիմ, — Բայց կեանքն ի՞նչ կ'արժէ
Ձե՛ որ պիտ, մեռնինք վաղ կամ անագան,
Կ'ըսեմ, — Բայց տենջ մը սիրտս կը շաբժէ,
Կ'ուզեմ չի մեռնիլ կանխած ապագան:

Բայց հասի՛ր շուտով, մա՛յր իմ տրտմագին,
Յաւը կը պրկի, ջիղերս բոլոր,
Ահա՛ կը կրեմ թարմ կեանքս անգին,
Դուն հետեւ է՛ ինձ, լու՛ռ, մտամուրը:

ԱՆՄԵՂԻ ԳՈՒԹՈՐ

Գառնուկ մ'ինկած վիրաւոր՝
Կը մայէր արտատովոր,
Աղիողորմ իր ծայնով
Օգնութիւն աղերսելով:

Եւր մանկիկ մը ժիր յանկարծ՝
Ահոր լացէն զգածուած,
Իրիւղահար ջերմ գութով
Վազեց իր մօր քով փութով:

Քոթով լեզուով կ'աղերսէր
Օգնել անոր, ու կ'ըսէր՝
—Մա՛յր, շուտով հասի՛ր նայէ՛:
Գառնուկն ինչու՞ կը մայէ՛:

Մայրն արդեօք մերժել կրնա՞ր
Խնդիրը մանկան վշտահար,
—Օ՛րն ընդ հետ սիրուն որդեակ,
Ըսաւ, զայն տեսնել երթանք:

Մանկիկ ու մայր միաբան՝
Կտրեցին փոքրիկ ճամբան
Ու գառնուկին քով հասած՝
Գտան հիւանդ պարտասած:

Ո՞ր կողմն ըսին կը ցաւի,
Քննենք փութով յիրաւի.
Ու տեսան որ ոտքն անոր
Արիւնած էր վիրաւոր:

—Մայրիկ, ոտքը ուռ'ած է,
Ուրբին գամ խրած է,
Ճչեց մանկիկը արթուն,
Կրնա՞ս դուրս քաշել զայն դուն:

Մայրը ճշդեց զայն շուտով,
Ու խնամք տարաւ փութով,
Քննեց, գամը դուրս հանեց,
Մարբեց, վէրքը դարմանեց:

Գառնուկն ալ չէր մայէր,
Հապա հանդարտ կը նայէր՝
Թէ ի՞նչպէս գինը կը հոգար
Իր բժիշկը բարերար

• •

Ազգ մ'ալ այսպէս խոցահար,
Օգնութիւն կ'աղերսէ յար,
Իր կողին ունի խրած
Սուրբեր երկսայրի սրած:

Տակաւ վատոյժ, պարտասած՝
Իր օրհասին է հասած,
Ազնիւ ազգի մը գութին
Սպասելով անձկագին:

Բայց ո՛չ որէ խեր չկայ,
Յուսալն է ունայն ու սին,
Գութը վերէ՛ն պիտի գայ՝
Շնորհիւ Մանուկ Յիսուսին:

ՈՐԲ ԵՆՔ ԱԶԳՈՎԻՆ

Կեանքիս սկիզբէն աշխարհի ցուեր,
Սիրտս, լեցուցին ցաւե՛ր թախ շագին՝
Վի՛շտն է իմ բաժին, սգալ չի՛ յաւեր,
Քանի որք մըն եմ, կորուստով անգին:

Սիրտս խոցուած է, անբաղդ եմ, աւա՛ղ
Գիտե՛ք թէ ո՛րչափ զրկանքս մեծ է,
Ընտանեզու՛րի եմ, չունիմ կեանք խաղաղ,
Եւ ո՛չ մէկը որ վրաս մտածէ:

* *

Կրնա՞ս գիտնալ դուն թիւը որոներուն՝
Որ կ'ապրին աշօր աշօ խաչու՛ր բոլոր,
—Ո՛րք ենք ազգովին, ցրուած նովերուն,
Լքուած մեր բաղդին, անտէր ու մոլոր:

ՈՐԲ Մ'ԵՄ ԱՇԽԱՏԱԻՈՐ

Օր մը երագով յանկարծ լսեցի
Ձայ մը խմբերգի՝ քաղցր ներդաշնակ,
Վեր առի աչերս, ու նկատեցի՝
Երգողներ զուարթ, դէմքով ժպտունակ:

Երագ կեանքիս մէջ՝ տեսի՛լ իրական...
Քաղցրերգող սիրուն զուարթնոց ի տես՝
Յաւերս մեղմացան, սիրտս էր համակուած՝
Անխոցումով՝ գերագոյն ու վէս:

—Ո՞րք մ'ես դուն, հարցուց ինձ անոնցմէ մին,
Մի՛ կարողար, ըսաւ միշտ զուարթ դէմքով,
Իբրեւ թէ խորհուրդ տալով մտերմին,
—Աշխատե՛, ապրիլ քրտինքիդ վարձքով:

Փոյթ չէ՛ թէ որք մ'ես, դուն մի՛ դառնանար,
Աշխատանքը քեզ կ'ազատէ հոգէ.
Արհե՛ստ մը սովբէ, անգործ մի՛ մնար,
Բարի իղձերով սիրտդ նորոգէ:

Այսչափ խօսեցաւ, յետոյ վերացաւ,
Համակելով զիս սիրով ոգեւոր,
Եւ այնուհետեւ մոռցած վիշտ ու ցաւ,
Ուխտեցի ըլլալ որք մ'աշխատաւոր:

ԽԵԼԱԳԱՐ ԿԻՆԸ

Լուսինը կը ծագի, իբր լոյսին տակ աղօտ՝

Կը յաճի դեռատի կին մը ոգեկորոյս,

Զայն տալով ցաւագին՝ արշաւող հովերուն:

Վշտահար կին մ'է ան, յուզումէն տարուբեր:

Տխու՛ր է իր դէմքը, ծագաւոր խորշումած,

Պաղ հովը կ'ողորլ, բարձր երեսը անոր,

Որ տակաւ զովայած կսթափի ու կզգայ՝

Թէ կարող չէ՛ տանիլ բեռը իր ցաւերուն:

Յուսահատ կին մ'է ան, կը խօսի մեկուսի,

Ձեռքերով ծեծելով զոյգ ծունկերը կթոտ,

— Խեղազար եմ, կը գոչէ, ո՛հ ինչու՛, Տէ՛ր Աստուած,

Տեսնելով պատկերը իր տղուն մահամերձ:

Եւ այնտեղ մենասօր, աչքերը վեր առած,

Օգնութիւն կը հայցէ արծաթափայլ լուսնէն,

Որ ստէպ ամպերու հոսանքէն բողազերձ՝

Իր վրայ կը նսշի կարեկից ակնարկով:

Դարմա՛ն տուր, կ'աղերսէ, իմ սրտի հատորին,

Որ ցաւի նոսրայով կը տանջուի ոգեւար:

Բայց ահա ամպեղէն սեւ բող մը հաղմափար՝

Կը ծածկէ բոլորչի դէմքն արծաթ լուսնակին:

•••

Այդ գիշերէն ի վեր այդ կինը խեղազար՝

Կը յաճի սգալով կորուստը իր զաւկին,

Ի՛նչ լուսինը ջինջ լոյսով կ'ողորէ մենաւոր՝

Հողակոյտն անոր, անտարբեր, անմեկին:



ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0322778

ԳԻՆ 3 ՅՐԱՆՔ

